

8 класс:

Соответствие учебника теме 1 8 класса. История Отечества.

Интернет ресурс: <http://11book.ru/6-klass/176-istoriya/1294-istoriya-rossii-6-klass-danilov>

Глава III. Московская Русь в XIV – XVI вв. § 21. Московское государство в конце XV – начале XVI века. § 22. Церковь и государство в конце XV – начале XVI века. § 23. Реформы Избранной рады. § 24. Внешняя политика Ивана IV. § 25. Опричнина. § 26. Просвещение, устное народное творчество, литература в XIV – XVI веках. § 27. Архитектура и живопись в XIV – XVI веках. § 28. Быт XIV – XVI веков.	Тема 1. Страны Восточной Европы и Донецкий регион в XVI в.
---	--

101 а, 101 б групи

Перевірте себе!

Опорний конспект «Люблінська унія і створення Речі Посполитої»

Поняття для засвоєння:

Сейм – найвищий орган влади, парламент у Речі Посполитій у XVI-XVIII ст.

Фільварки – господарства феодалів, які основані на примусовій праці селян.

Панщина – безкоштовна праця селян на землі феодала.

Кріпацтво – залежність селян від феодала, яка полягала в «прикріпленні» до землі (селянам заборонялося переходити від одного феодала до іншого; фактично селяни перетворилися на власність феодалів і вимушені були працювати на нього).

Братства – релігійно-громадські організації міщан при православних церквах на українських землях наприкінці 16-17 ст.

1569 р. – Люблінська унія між Польщею та Литвою.

Причини укладання:

- 1) Литва прагнула здобути союзника в боротьбі з Московською державою;
- 2) польська шляхта сподівалася одержати нові землі;
- 3) українська шляхта (дрібні та середні землевласники) розраховували одержати такі самі права, які мала польська шляхта.

Зміст:

- Об'єднання Польщі та Литви в єдину державу – **Річ Посполиту** → входження українських земель до складу Польщі ;

На карті заштриховано територію українських земель, що увійшли до складу Польського

королівства внаслідок укладання Люблінської унії 1569 р.

- Очолює Річ Посполиту виборний король, спільний сейм і сенат;
- Спільна грошова система;
- Міжнародні угоди укладалися від імені Речі Посполитої;
- Литва зберігала автономний устрій (власний герб, печатку, законодавство, армію, адміністрацію);

Наслідки для України:

- Значна частина українських земель опиняються під владою Польщі;
- Запроваджено польський адміністративно-територіальний устрій (6 воєводств):
- Польська мова – державна;
- Закріпачення селян;
- Поширення католицької церкви (єзуїти).

Соціально-економічне становище

- зростали магнатські володіння;

Шляхта – знатні люди, феодалі в Речі Посполитій. Найзаможніших, знатних шляхтичів називали **магнатами**.

- активно поширюється **фільваркове господарство** → зумовлено збільшенням попиту на зерно в країнах Західної Європи;

- збільшена панщина.

1588 р. – видано III Литовський статут → офіційно запровадив кріпацтво;

- зростає кількість міст.

Церковне життя

16 ст. – починається **реформація** – рух за перебудову католицької церкви → виникає третій напрямок християнства – **протестантизм**

Протестанти:

- вимагали перекладати Біблію на рідну, зрозумілу для народу мову;
- відстоювали думку, що між людиною та Богом не потрібен такий посередник, як церква;
- виступали за контроль над священнослужителями прихожанами.

виникає **контрреформація** – комплекс заходів католицької церкви, спрямованих на боротьбу проти реформації.

Сер. 16 ст. – поширення протестантизму на Україні:

- зроблено переклад Святого Письма літературною староукраїнською мовою → **Пересопницьке Євангеліє** (1556 – 1561 рр.);
- широкого впливу протестантизм на Україні не мав.

1596 р. – Берестейська унія → створення греко-католицької церкви.

Зміст унії:

- 1) підпорядкування церкви Папі Римському;
- 2) зберігалися православні обряди, свята, особливості храмового будівництва, іконопис, церковний спів;
- 3) мова богослужіння церковнослов'янська;
- 4) визнавалися догмати католицького віросповідання
- 5) греко-католицьке духовенство звільнялося від сплати податків.

Наслідки унії:

- 1) погіршення становища православної церкви;
- 2) розгорнулася боротьба за відновлення прав православної церкви → створення братств (об'єднання православних навколо церкви).

Опорний конспект «Московська держава в XVI ст. Політика Івана IV Грозного»

Поняття для засвоєння:

Самодержавство – форма абсолютної монархії в Московській державі.

Земський собор – вища станово-представницька установа в Росії середини XVI – кінця XVII ст., яка включала представників вищого духовенства, боярства та міщанства. На земських соборах розглядалися найважливіші загальнодержавні питання.

Прикази – центральні органи управління в Московському царстві XVI – початку XVIII ст. У кожному приказі зосереджувалась одна з галузей управління державою.

Опричнина (1565 – 1572) – репресії, які здійснювалися московським царем Іваном IV для боротьби з опозицією (непокірними боярами) з метою посилення царської влади.

1462 – 1505 рр. – правління Івана III

1505 – 1533 рр. – правління Василя III

Завершено процес об'єднання російських земель і створення єдиної держави (див. карту 1)

1547 – 1584 рр. – Правління Івана IV Грозного

Політика Івана IV Грозного

Основні напрямки реформ

- 1549 р. – скликано Земський собор – дорадчий орган влади при царі;
- 1550 р. – прийнято новий Судебника;
- сформовано органи центрального управління – прикази;
- 1551 р. – церковний собор → обмеження церковного землеволодіння;
- проведена воєнна реформа:
 - * утворено особисту гвардію царя – «Обрану тисячу»
 - * утворено постійне стрілецьке військо
- 1556 р. – Уложення про службу (встановлено норми обов'язкової служби для землевласників у царському війську);
- створено органи місцевого самоврядування;
- 1565 – 1572 рр. – опричнина
- 1581 р. – видано указ, який забороняв селянам деяких районів переходити в Юрійв день

Основні напрямки зовнішньої політики

Східний напрямок:

- 1552 р. – завойовано Казанське ханство (див. карту 2);
- 1556 р. – завоювання Астраханського ханства (див. карту 2);
- 1582 р. – початок завоювання Сибірського ханства;

Південний напрямок:

- 1559 р. – невдалий похід російських військ на Крим;
- 1571, 1572 р. – набіги кримського хана на Москву;

Західний напрямок:

- 1553 р. – встановлення регулярних торгових зв'язків з Англією;
- 1558 – 1583 рр. – Лівонська війна за Балтійське узбережжя з Лівонським орденом, Литвою, Польщею, Швецією → закінчилася поразкою Росії (див. карту 3)

!«+» и « - » правления Ивана Грозного во внешней и внутренней политике вы могли бы отметить:

«+»

1. Зростання території
2. Нові торгівельні шляхи
3. зміцнення центральної влади держави
4. початок створення державного апарату

« - »

1. Росія програла Лівонську війну
2. Остаточно встановлено кріпосне становище селян
3. Зруйнована економіка

Карта 1

Карта 2

Карта 3

102, 103 группы
 Проверьте себя!

Опорный конспект «Люблинская уния и создание Речи Посполитой»

Основные понятия:

Сейм - высший орган власти, парламент в Речи Посполитой в XVI-XVIII вв.

Фольварки - хозяйства феодалов, основанные на принудительном труде крестьян.

Барщина - бесплатная работа крестьян на земле феодала.

Крепостничество - зависимость крестьян от феодала, которая заключалась в «прикреплении» к земле (крестьянам запрещалось переходить от одного феодала к другому; фактически крестьяне превратились в собственность феодалов и вынуждены были работать на него).

Братства - религиозно-общественные организации мещан при православных церквях на украинских землях в конце XVI-XVII вв.

1569 - Люблинская уния между Польшей и Литвой.

Причины заключения:

- 1) Литва стремилась получить союзника в борьбе с Московским государством;
- 2) польская шляхта надеялась получить новые земли;
- 3) украинская шляхта (мелкие и средние землевладельцы) рассчитывали получить такие же права, как и польская шляхта.

Содержание:

- Объединение Польши и Литвы в единое государство - Речь Посполитую → вхождения украинских земель в состав Польши;

На карте заштрихована территория украинских земель, которая вошла в состав Польского королевства в результате заключения Люблинской унии 1569 г.

- Возглавляет Речь Посполитую выборный король, общий сейм и сенат;
- Совместная денежная система;
- Международные соглашения заключались от имени Речи Посполитой;
- Литва сохраняла автономный строй (собственный герб, печать, законодательство, армию, администрацию);

Последствия для Украины:

- Значительная часть украинских земель оказалась под властью Польши;
- Введено польское административно-территориальное устройство (6 воеводств):
- Польский язык - государственный;
- Закрепощение крестьян;
- Распространение католической церкви (иезуиты).

Социально-экономическое положение

- Росли магнатские владения;
- Шляхта - знатные люди, феодалы в Речи Посполитой. Самых, знатных дворян называли магнатами.
- Активно распространяется фольварочное хозяйство → обусловлено увеличением спроса на зерно в странах Западной Европы;

- Увеличена барщина.
- 1588 - издан III Литовский статут → официально ввел крепостничество;
- Растет количество городов.

Церковная жизнь

XVI в. - начинается Реформация - движение за перестройку католической церкви → возникает третье направление христианства – протестантизм.

Протестанты:

- Требовали переводить Библию на родной, понятный для народа язык;
- Отстаивали мнение, что между человеком и Богом не нужен такой посредник, как церковь;
- Выступали за контроль над священнослужителями прихожанами.

возникает контрреформация - комплекс мероприятий католической церкви, направленных на борьбу против Реформации.

Сер. XVI в. - Распространение протестантизма на Украине:

- Сделан перевод Священного Писания литературным староукраинским языком → **Пересопницкое Евангелие** (1556 – 1561 гг.);
- Широкого влияния протестантизма на Украине не было.

1596 - Брестская уния → создание греко-католической церкви.

Содержание унии:

- 1) Подчинение церкви Папе Римскому;
- 2) Сохранялись православные обряды, праздники, особенности храмового строительства, иконопись, церковное пение;
- 3) Язык богослужения церковнославянский;
- 4) Признавались догматы католического вероисповедания
- 5) Греко-католическое духовенство освобождалось от уплаты налогов.

Последствия унии:

- 1) Ухудшение положения православной церкви;
- 2) Развернулась борьба за восстановление прав православной церкви → создания братств (объединение православных вокруг церкви).

Опорный конспект «Московское государство в XVI в .. Политика Ивана IV Грозного»

Основные понятия:

Самодержавие - форма абсолютной монархии в Московском государстве.

Земский собор - высшее сословно-представительное учреждение в России середины XVI - конца XVII в., которое включало представителей высшего духовенства, боярства и мещанства. На земских соборах рассматривались важнейшие общегосударственные вопросы.

Приказы - центральные органы управления в Московском царстве XVI - начала XVIII в. В каждом приказе сосредоточивалась одна из отраслей управления государством.

Опричнина (1565 - 1572) - репрессии, которые осуществлялись московским царем Иваном IV для борьбы с оппозицией (непокорными боярами) с целью усиления царской власти.

1462 - 1505 гг. - Правление Ивана III

1505 - 1533 гг. - Правление Василия III

Завершен процесс объединения русских земель и создание единого государства (см. карту 1)

1547 - 1584 гг. - Правление Ивана IV Грозного

Политика Ивана IV Грозного

Основные направления реформ	Основные направления внешней политики
<ul style="list-style-type: none">- 1549 г. - созван Земский собор - совещательный орган при царе;- 1550 г. - принят новый Судебник;- Сформированы органы центрального управления - приказы;- 1551 г. - церковный собор → ограничения церковного землевладения;- Проведена военная реформа:<ul style="list-style-type: none">* создана личная гвардия царя - «Избранная тысяча»* создано постоянное стрелецкое войско- 1556 - Уложение о службе (установлены нормы обязательной службы для землевладельцев в царском войске);- Созданы органы местного самоуправления;- 1565 - 1572 гг. - Опричнина- 1581 г. – указ о введении в некоторых районах заповедных лет → крестьянам запрещалось переходить в Юрьев день	<p><i>Восточное направление:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- 1552 г. - завоевано Казанское ханство (см. карту 2);- 1556 г. - завоевание Астраханского ханства (см. карту 2);- 1582 г. - начало завоевания Сибирского ханства; <p><i>Южное направление:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- 1559 г. - неудачный поход русских войск на Крым;- 1571, 1572 г. - набеги крымского хана на Москву; <p><i>Западное направление:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- 1553 г. – установлены регулярные торговые связи с Англией;- 1558 - 1583 гг. - Ливонская война за Балтийское побережье с Ливонским орденом, Литвой, Польшей, Швецией → закончилась поражением России (см. карту 3)

! «+» и «-» правления Ивана Грозного во внешней и внутренней политике вы могли бы отметить:

«+»

1. Рост территории
2. Новые торговые пути
3. Укрепление центральной власти государства
4. Начало создания государственного аппарата

«-»

1. Россия проиграла Ливонскую войну
2. Окончательно установлено крепостное положение крестьян
3. Разрушена экономика